

Міністерство освіти і науки України; Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди;
Факультет природничої, спеціальної і здоров'язбережувальної освіти; Інститут Біології і Наук про Землю,
Поморський університет у Слупську, Польща; Вроцлавський університет, Польща; Грайфсвальський університет,
Німеччина; Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II в м. Берегове; Факультет державної політики,
Сілезький університет в Опаві, Чехія; Національний природний парк «Гомільшанські ліси»;
ГО «Українське ентомологічне товариство»

6th International conference of young scientists

KHARKIV FORUM OF NATURAL SCIENCES

VI Міжнародна конференція молодих учених

ХАРКІВСЬКИЙ ПРИРОДНИЧИЙ ФОРУМ

18–19 травня 2023 р.

Харків 2023

Лашенко К.С. ФАУНА ТА КОНСОРЦІЙНІ ЗВ'ЯЗКИ ДЖМЕЛІВ ІЗ РОСЛИНАМИ ПІВНОЧІ ЧЕРНІГІВЩИНИ.....	357
Літвін Л.М., Чаплигіна А.Б. ГНІЗДУВАННЯ ГОЛУБА-СИНЯКА (<i>COLUMBA OENAS</i>) НА ТЕРИТОРІЇ ПОЛТАВСЬКОГО ГРНИЧОГО-ЗБАГАЧУВАЛЬНОГО КОМБІНАТУ	358
Літвін Л.М., Волокітіна В.І. ЩОДО ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ОРНІТОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ОКОЛИЦЯХ САМАРСЬКОЇ ТА ПАВЛОГРАДСЬКОЇ ШАХТ (ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ)	360
Мавроді С.Р., Мухіна О.Ю. ВИДОВИЙ СКЛАД РАКОПОДІБНИХ ВОДОЙМ ОКОЛИЦЬ М. ПОЛТАВИ.....	361
Манько Н.В., Маркіна Т.Ю. БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ <i>LETHRUS ARTERUS</i> LAXM. (COLEOPTERA: SCARABAEIDAE) НА ГОРОДНІХ КУЛЬТУРАХ.....	364
Мельніков Р.О., Літвін Л.М. ПРО ОСОБЛИВОСТІ РОЗМІЩЕННЯ ГНІЗД ЧОРНОГО ТА СПІВЧОГО ДРОЗДІВ В ОКОЛИЦЯХ СЕЛА МАЛІВЦІ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	365
Пахуча М.Є. ОСОБЛИВОСТІ ПОЖИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИ ВИРОЩУВАННІ <i>HERMETIA ILLUCENS</i> (DIPTERA: STRATIOMYIDAE) В ШТУЧНИХ УМОВАХ	366
Плужник А.О. Мухіна О.Ю. ШКІДЛИВА ЕНТОМОФАУНА ПЛОДОВО-ЯГІДНИХ КУЛЬТУР ОКОЛИЦЬ СМТ ЗОЛОЧІВ БОГОДУХІВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	369
Поповічук А.В., Мухіна О.Ю. ФАУНІСТИЧНИЙ КОМПЛЕКС ШКІДЛИВИХ КОМАХ ТА КЛІЩІВ ЯБЛУНЕВИХ САДІВ ОКОЛИЦЬ СЕЛИЩА КРАСНОКУТСЬК БОГОДУХІВСЬКОГО РАЙОНУ	372
Прус М. П., Дуда Ю.В., Корейба Л.В. МОРФОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ <i>TREPONEMA CUNICULI</i>	374
Степаненко Т.О., Мухіна О.Ю. ЕНТОМОФАУНА СОСНОВОГО ЛІСУ СМТ ЗОЛОЧІВА, БОГОДУХІВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	376
Сіліна А.С., Мухіна О.Ю. ФАУНІСТИЧНИЙ КОМПЛЕКС КОМАХ ТА КЛІЩІВ - ШКІДНИКІВ ХАРЧОВИХ ЗАПАСІВ.....	379
Стреблянський С.Є. Маркіна Т.Ю. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРЕДСТАВНИКІВ РОДИНИ СОНЕЧОК (СОCCINELIDAE) НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	383
Труш Т.В. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ҐРУНТОВИХ БЕЗХРЕБЕТНИХ ВІЛЬХОВИХ ТА ДУБОВИХ ЛІСІВ КІВЕРЦІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ЦУМАНСЬКА ПУЩА»	384
Тютюнник В.В., Мухіна О.Ю. ТРОФІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ ЛИЧИНОК <i>RHOPALOCERA</i> НА ТЕРИТОРІЇ СУДАКСЬКОГО РАЙОНУ ПІВДЕННО-СХІДНОЇ ЧАСТИНИ КРИМУ	386
Уманець А.Ю., Кузнєцова І.К. ВИПАДКИ ІНФІКУВАННЯ ДИРОФІЛЯРІЯМИ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	389

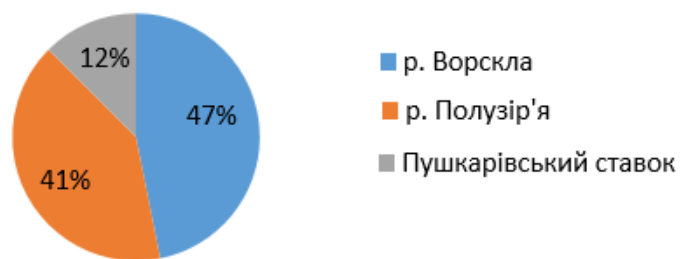

Рис. 1. Кількість виявлених видів Ракоподібних в водоймах м. Полтави»

Отже, видовий склад ракоподібних в басейнах річок Ворскли та Полужир'я виявився досить схожим. 11 виявлених видів були присутні в обох водоймах. В той час Пушкарівський ставок хаактеризувався бідністю різноманіття.

Даний факт може бути пов'язаний із тим, що ставки відрізняються від річок відсутністю течії, температурою води, флорою, фауною. Полужир'я є правою притокою Ворскли, тож вони мають подібні гідрологічні режими.

Червонокнижних видів Ракоподібних не було виявлено.

Список використаної літератури

1. Мухіна О. Ю., Антоненко О. В. Зоологія безхребетних : навч.-метод. посіб. Харків, ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2016. 148 с
2. Щербак Г. Й., Царичкова Д. Б. Зоологія безхребетних. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 640 с.
3. Бондаренко Т. В. Різноманітність ракоподібних. Роль ракоподібних у екосистемах : дис. канд. біол. наук / Бондаренко Т. В. Полтава, 2020. 6 с.
4. Еколого-біологічні основи вивчення безхребетних водних біоценозів. StudFiles. веб-сайт. URL: <https://studfile.net/preview/5162875/> (дата звернення 10.02.2020).

Манько Н.В., Маркіна Т.Ю.

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ *LETHRUSAPTERUS LAXM.* (COLEOPTERA: SCARABAEIDAE) НА ГОРОДНІХ КУЛЬТУРАХ

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Суттєві зміни клімату, які спостерігаються останніми десятиріччями вплинули на зміну видового складу серед відомих шкідників городніх культур. В минулому не шкідливі види збільшують свою чисельність і можуть зараз завдавати не аби якої шкоди сільськогосподарським культурам. Одним з таких видів є *Lethrus apterus* Laxm. (Coleoptera: Scarabaeidae). Кравчик-головац це широкий поліфаг, який пошкоджує більше ста видів рослин, при цьому надає перевагу овочевим культурам, саджанцям ягідних та плодових, молодим пагонам винограду.

Вищезазначене обумовлює необхідність детального вивчення біологічних особливостей даного виду, проведення фенологічних спостережень на території України, вивчення природних факторів, що впливають на динаміку чисельності та визначення ефективності проведення методів контролю чисельності даного виду на городніх культурах.

Проведені нами дослідження на території Донецької області дозволили уточнити біологічні особливості даного виду. Встановлено оптимальні строки та градієнти температур виходу комах з місць зимівлі: весняна реактивація розпочинається в кінці березня – на початку квітня за середньодобової температури повітря + 7,2-10,9⁰ С, температури ґрунту на глибині 40 см- +6,2-11,4⁰ С. Вихід комах з ґрунту, за нашими спостереженнями, тривав до 20 днів.

Відмічено, що вихід кравчика-головача з місць зимівлі залежить від стації, яку займає популяція. Комахи у весняний період поширені в основному на південних схилах пагорбів, які добре прогриваються сонцем. На цих ділянках імаго шкідника виходить із зимівлі раніше, а на полях та приватних ділянках – через 14-18 днів.

З метою встановлення критичних періодів у розвитку кравчика-головача, знання яких є важливим при розробці оперативного прогнозу, проведені фенологічні спостереження. Досліджено, що період відкладання яєць триває з середини квітня до початку червня. Фактична плодючість самиць становить 9,4 яєць/самицю, потенційна – 31,7 яєць/самицю. Встановлено, що личинка є найбільш вразливою стадією онтогенезу, розвиток якої триває впродовж 22-33 днів. Проходження всіх фаз онтогенезу кравчика-головача здійснюється на протязі 2,5 місяців.

Період інтенсивного живлення даного виду триває з третьої декади квітня і до середини червня, збігаючись з критичним періодом розвитку культурних рослин. Видовий склад рослин, якими живиться кравчик достатньо поширений. Встановлено, що саме це впливає на його шкідливість бо надає перевагу рослинам овочевих культур, полуниці та суниці. Жуки при живленні листям розсадних овочевих культур на ранніх фазах їх розвитку, призводять до загибелі значної кількості рослин, а інколи і цілих посадок.

Власні спостереження та аналіз літературних джерел дозволили встановити, що в обмеженні чисельності фітофага приймають участь хижі туруни, мурахи, деякі птахи та ентомопатогенні гриби (*Beauveria bassiana* (Bals) Vuil. та *Metarrhizium anisopliae* Metsch.), ураження якими сягало 25%. Але, незважаючи на наявність в популяції шкідника цих природних регуляторних чинників, чисельність його слабо регулюється і з року в рік може залишатися стабільно високою.

Мельніков Р.О., Літвін Л.М.

ПРО ОСОБЛИВОСТІ РОЗМІЩЕННЯ ГНІЗД ЧОРНОГО ТА СПІВОЧОГО ДРОЗДІВ В ОКОЛИЦЯХ СЕЛА МАЛІЇВЦІ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Дослідження проведені 24-28 квітня 2023 року на базі Малієвецького обласного історико-культурного музею, під час проведення XX Всеукраїнської орнітологічної школи. Мета дослідження – виявити особливості розміщення гнізд чорного та співочого дроздів на території історико-культурного музею та його околицях. Спостереження проводили в південній околиці села Маліївці, в антропогенно зміненому ландшафті, а також в долині між двома круто схильними балками, між якими протікає невеликий струмок, який згодом впадає в річку Ушку (притока Ушиці).

Рослинність в долині представлена луговим різнотрав'ям, а також деревостаном та чагарниками: ялівець звичайний (*Juniperus communis* L.), калина цілолиста (*Viburnum lantana* L.), барбарис звичайний (*Berberis vulgaris* L.), шипшина звичайна (*Rosa canina* L.), терен (*Prunus spinosa* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), клен польовий (*Acer campestre* L.), ясен (*Fraxinus* sp.), в'яз малий (*Ulmus minor* Mill.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), ялина європейська (*Picea abies*), черешня (*Prunus avium* L.), груша звичайна (*Pyrus communis* L.), яблуня (*Malus sylvestris* Mill.), верба (*Salix* sp.), глід (*Crataegus* sp.), бирючина (*Ligustrum* sp.), липа серцелиста (*Tilia cordata* Mill.) та інші. За літературними даними, в умовах Північно-Східних України, кількість видів дерев на чагарників, на яких знайдені гнізда чорного та співочого дроздів, дещо більша. Так, в Харківській області, гнізда чорного дрозда знайдені на 43 видах рослин співочого – на 31. [1] В Полтавській області чорний дрізд був знайдений на 5 видах дерев, у Сумській – на 6. Співочий, відповідно, на 4 видах на Полтавщині, та на 2 в Сумській області. [2].